

**BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI**

**KHOÁ LUẬN CỬ NHÂN QUẢN LÝ VĂN HOÁ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ NGHỆ THUẬT VÀ CHÍNH SÁCH
VĂN HÓA
CÔNG TÁC QUẢN LÝ DI TÍCH
TẠI KHU TƯỞNG NIỆM VƯƠNG TRIỀU NHÀ MẠC
XÃ NGŨ ĐOAN, KIẾN THUY, HẢI PHÒNG**

Giảng viên hướng dẫn: Ths. Nguyễn Văn Trung

Sinh viên thực hiện: Nguyễn Thị Dung

Lớp: QLVH12C

Khoá học: 2011-2015

HÀ NỘI – 2015

LỜI CẢM ƠN

Khoá luận này là kết quả của 4 năm học tập và rèn luyện tại trường Đại học Văn hoá Hà Nội với sự dạy dỗ, chỉ bảo tận tình của các thầy, các cô giáo trong Khoa Quản lý Văn hoá Nghệ thuật. Thầy, cô đã chỉ dạy cho chúng em những điều cần thiết, và cho chúng em một nền tảng vững chắc cho công việc của chúng em sau này. Em xin chân thành cảm ơn tới các thầy, các cô giáo trong Khoa Quản lý Văn hoá Nghệ thuật và cô, chú, anh, chị Ban quản lý di tích khu tưởng niệm vương triều nhà Mạc tại xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng đã tận tình giúp đỡ em trong quá trình khảo sát và tìm tài liệu để hoàn thành khoá luận này. Đặc biệt em xin chân thành biết ơn thầy ThS. Nguyễn Văn Trung, người đã tận tình hướng dẫn em từ khi hình thành đề tài đến khi khoá luận này được hoàn thiện.

Em xin chân thành cảm ơn !

Hà Nội, tháng 5 năm 2015

Sinh viên

Nguyễn Thị Dung

MỤC LỤC

TRANG PHỤ

BÌA.....	1
LỜI CẢM ƠN	2
BẢNG CHỮ CÁI VIẾT TẮT	3
MỤC LỤC.....	4
MỞ ĐẦU.....	7
1. Lý do chọn đề tài.....	7
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề:	8
3. Mục đích nghiên cứu của khoá luận	9
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu:.....	9
5. Phương pháp nghiên cứu:.....	9
6. Ý nghĩa của đề tài.....	9
7. Bố cục của đề tài:	9
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ CÁC DI TÍCH VÀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ DI TÍCH TẠI VIỆT NAM	11
1.1. Tổng quan về các quần thể di tích lịch sử tại Việt Nam.....	11
1.1.1. Một số khái niệm liên quan.....	11
1.1.2. Các quần thể di tích tại Việt Nam.....	14
1.2. Công tác quản lý di tích ở Việt Nam.....	16
1.2.1. Các quan điểm liên quan công tác quản lý di tích ở Việt Nam.....	17
1.2.2. Các hoạt động liên quan công tác quản lý di tích các di sản văn hoá...	19
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ ĐỐI VỚI QUẦN THỂ KHU DI TÍCH TƯỞNG NIỆM VƯƠNG TRIỀU NHÀ MẠC TẠI XÃ NGŨ ĐOAN, KIẾN THUY, HẢI PHÒNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY	22
2.1 Khái quát về triều đại nhà Mạc	22
2.1.1 Lịch sử hình thành vương triều Mạc.....	22
2.1.2 Đóng góp của triều đại nhà Mạc về kinh tế	25
2.1.3 Đóng góp của triều đại nhà Mạc về văn hoá.....	26
2.1.4 Đóng góp của nhà Mạc về văn học thi cử.....	27
2.2 Khái quát về xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng.....	27
2.1.1 Địa lý	27
2.1.2 Tình hình Kinh tế	28

2.1.3 Tình hình văn hoá - xã hội	29
2.3 Giá trị quần thể di tích tưởng niệm Vương triều nhà Mạc.....	30
2.2.1 Giá trị lịch sử.....	31
2.2.2 Giá trị Văn hoá	32
2.2.4 Giá trị kinh tế	35
2.4 Thực trạng hoạt động quản lý văn hoá đối với quần thể di tích tưởng niệm vương triều nhà Mạc	36
2.4.1. Công tác quản lý di tích văn hoá tại khu di tích tưởng niệm vương triều nhà Mạc tại xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng.....	38
2.4.2. Tích cực của các hoạt động quản lý văn hoá tại quần thể di tích	41
2.4.3. Những hạn chế của những hoạt động quản lý văn hoá tại quần thể di tích	41
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ TRONG CÔNG TÁC QUẢN LÝ DI TÍCH, ĐỐI VỚI QUẦN THỂ KHU DI TƯỜNG NIỆM VƯƠNG TRIỀU NHÀ MẠC, TẠI XÃ NGŨ ĐOAN – KIẾN THUY- HẢI PHÒNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY	
3.1 Gắn liền công tác quản lý với phát triển du lịch tại khu tưởng niệm vương triều nhà Mạc tại xã Ngũ Đoan – Kiến Thụy – Hải Phòng.....	46
3.1.1 Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý về đường lối chính sách phát triển	46
3.1.2 Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý nhân sự.....	47
3.1.3 Quản lý hệ thống cơ sở hạ tầng, trang thiết bị vật chất kỹ thuật	47
3.1.4 Quản lý về các hoạt động dịch vụ	47
3.1.5 Quản lý tài chính	48
3.1.6 Một số định hướng khai thác di sản văn hoá phục vụ du lịch	48
3.2 Một số kiến nghị về tổ chức nhân sự	49
3.2.1 Đối với Bộ Văn hoá thể thao và du lịch :.....	49
3.2.2. Đối với sở văn hoá thể thao và du lịch Hải Phòng :	49
3.2.3. Đối với chính quyền địa phương nơi có di tích :	50
3.2.4. Đối với ban bảo vệ khu di tích	50
3.2.5. Đối với nhân dân địa phương :.....	50
3.2.6. Đối với việc trùng tu :	50
3.2.7. Về biện pháp xây dựng công trình kiến trúc nhà Mạc:.....	51
3.3 Xã hội hoá quản lý lễ hội	51
3.4 Áp dụng chính sách tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra.....	51
3.4.1. Đối với Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch:.....	51

3.4.2. Đối với các cơ quan, đơn vị trực thuộc Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch:.....	53
3.5. Nâng cao việc bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị văn hoá đối với khu tưởng niệm vương triều Nhà Mạc tại xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng .	55
3.6 Các giải pháp phát triển du lịch tại quần thể di tích tưởng niệm vương triều nhà Mạc.....	57
3.6.1. Tuyên truyền quảng bá cho phát triển du lịch:.....	57
3.6.2. Nâng cao ý thức của người dân về du lịch, đào tạo phục vụ du lịch tại chỗ	58
3.6.3. Xây dựng, hình thành các tuyến du lịch theo chuyên đề	59
Kết luận	64
Tài liệu tham khảo.....	65
Phụ lục Ảnh.....	67

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ngày nay chúng ta đã thấy được những đóng góp của nhà Mạc, những tiên bộ của triều đại này, mà ở thời kỳ của họ bị coi là nguy triều. Chúng ta cần phải hành động ngay trước sức tàn phá của thời gian, của tự nhiên đối với các di tích sẽ ngày càng bị mai một, hư hỏng. Nếu chúng ta không biết giữ gìn, bảo tồn, và phát huy những giá trị của các di tích lịch sử văn hoá thì đó thật là một điều đáng tiếc.

Song việc quy hoạch và bảo tồn các di tích cũng gặp không ít khó khăn vì tài liệu lưu trữ về nhà Mạc còn lại quá ít ỏi. Trước hồi chuông cảnh báo về sự tàn phá của thời gian, tự nhiên đối với các di tích như vậy. Thành phố Hải Phòng đã có dự án xây dựng, phục dựng lại khu di tích Kinh đô – Dương kinh của nhà Mạc và khu tưởng niệm thờ các vị vua anh tài của nhà Mạc.

Với những đổi thay về nhận thức của thời đại và cùng với ý nghĩa, đóng góp o lớn của nhà Mạc cho văn hoá nước ta. Trước sự tàn phá của tự nhiên, và do thời gian dài những di tích đó không được sự quan tâm đã bị xuống cấp.

Vì vậy, từ thực tiễn nêu trên, em đã chọn đề tài: “Công tác quản lý di tích tại khu Tưởng niệm Vương triều nhà Mạc xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng” để làm đề tài nghiên cứu khoá luận của mình.

Do các tài liệu ghi chép về vương triều nhà Mạc còn quá ít và do kiến thức của bản thân em còn nhiều hạn chế, nên bài nghiên cứu của em còn nhiều thiếu sót. Mong thầy cô khi đọc bài sẽ có những đóng góp, bổ sung giúp cho em được hoàn thiện bài viết cũng như bản thân mình hơn qua bài nghiên cứu này.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề:

Cho đến nay, trên bình diện lý thuyết, đã có nhiều nghiên cứu về các di tích lịch sử văn hoá nhà Mạc nhưng chỉ là những bài viết rất chung mà chưa đưa ra những nghiên cứu cụ thể về công tác quản lý các di tích. Đặc biệt là bàn sâu đến công tác quản lý di sản văn hoá với phát triển di tích lịch sử văn hoá đó để phục vụ du lịch mà chỉ nghiên cứu trên bình diện phát triển các loại hình du lịch, trong đó có sản phẩm du lịch văn hoá, khai thác theo hướng sử dụng các di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh và lễ hội.

Các di tích lịch sử văn hoá ở Kiến Thụy đã có một số tác phẩm đề cập đến dưới thời phong kiến như “ Hải Phòng phong vật chí”, “Lịch sử triều hiến chương loại chí”, “Đại nam nhất thống chí”. Từ hoà bình lập lại đến nay, nhiều công trình nghiên cứu về đất Hải Phòng cũng đề cập đến các di tích lịch sử nhà Mạc khu vực Kiến Thụy, tiêu biểu là “Đại chí Hải Phòng” do hội đồng lịch sử thành phố Hải Phòng xuất bản 1990. “Di tích thời Mạc vùng Dương Kinh” (Hải Phòng) của Nguyễn Văn Sơn (nxb.khxx, 1997), “Hải Phòng – di tích lịch sử văn hoá” của Trịnh Minh Nhiên, Trần Phương và Nhuận Hà (nxb.Hải Phòng, 1993), một số di sản văn hoá Hải Phòng của Nguyễn Ngọc Thao, Lê Thế Loan, Ngô Đăng Lợi (2 tập, nxb.Hải Phòng, 2001 – 2002), luận văn “ tìm hiểu các di tích lịch sử văn hoá nhà Mạc tại huyện Kiến Thụy, Hải phòng – góp phần phát triển du lịch nhân văn của Hoàng Thị Hải Thương và nhiều bài viết đăng tải trên các tạp chí khoa học, báo cáo của trung ương, địa phương.

Nhưng hầu hết, các tác phẩm này chỉ mới giới thiệu những giá trị lịch sử văn hoá, kiến trúc, nghệ thuật, trong quy hoạch phát triển kinh tế - văn hoá – xã hội của huyện. Từ trước cho đến nay chưa có công trình nào bàn về công tác quản lý di tích lịch sử văn hoá tại khu tưởng niệm vương triều nhà Mạc. Đó chính là lý do em chọn đề tài này để làm khoá luận tốt nghiệp đại học.

3. Mục đích nghiên cứu của khoá luận

Với tiêu đề là “Công tác quản lý di tích tại khu Tưởng niệm vương triều nhà Mạc xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng” làm khoá luận nhằm mục đích:

- Thực trạng công tác quản lý các di sản văn hoá tại khu tưởng niệm vương triều nhà Mạc.
- Đưa ra một số giải pháp để tăng cường công tác quản lý di sản văn hoá tại khu di tích đạt được hiệu quả tốt nhất.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu:

- Đối tượng nghiên cứu: là các di tích văn hoá trong quần thể khu di tích Tưởng niệm vương triều nhà Mạc tại huyện Kiến Thụy.
- Phạm vi nghiên cứu: khu di tích tưởng niệm vương triều nhà Mạc tại xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng

5. Phương pháp nghiên cứu:

- Phương pháp khảo sát
- Phương pháp phân tích tổng hợp
- Phương pháp điền dã

6. Ý nghĩa của đề tài

Khoá luận với đề tài là “Công tác quản lý di tích tại khu Tưởng niệm Vương triều nhà Mạc xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng”, góp phần thấy được thực trạng công tác quản lý và các hoạt động đang diễn ra tại khu Tưởng niệm vương triều nhà Mạc. Từ thực trạng đó thấy được những mặt tích cực, tiêu cực mà các hoạt động đó ảnh hưởng tới các di tích và từ đó đưa ra các giải pháp khắc phục, hoàn thiện việc bảo tồn, trùng tu, tôn tạo cho các di sản văn hoá đó.

7. Bố cục của đề tài:

Ngoài mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, bảng phụ lục, bảng các kí hiệu viết tắt, nội dung của khoá luận được chia làm 3 chương:

Chương 1: Tổng quan về các di tích và công tác quản lý di tích ở Việt Nam

Chương 2: Thực trạng công tác quản lý đối với quần thể khu di tích tưởng niệm vương triều nhà Mạc tại xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng trong giai đoạn hiện nay

Chương 3: Nâng cao hiệu quả công tác quản lý đối với quần thể khu di tích tưởng niệm vương triều nhà Mạc tại xã Ngũ Đoan, Kiến Thụy, Hải Phòng trong giai đoạn hiện nay

Tài liệu tham khảo

1. Cục di sản – Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch, Danh sách các Di tích lịch sử văn hoá của tỉnh, thành phố được xếp hạng cấp Quốc gia tính đến ngày 30/12/2005.
2. Các hiến chương quốc tế về bảo tồn và trùng tu, Nxb. Xây dựng, Hà Nội, 8/2004.
3. Nguyễn Du Chi (2001), Trên đường tìm về cái đẹp của cha ông, Viện Mỹ thuật, Nxb Mỹ Thuật, Hà Nội.
4. Công tác bảo vệ di tích lịch sử. Bảo tàng Hải Phòng - 1979
5. Ban chấp hành Trung Ương Đảng Cộng sản Việt Nam (12/1996), Nghị quyết Trung Ương II khoá VIII về định hướng chiến lược phát triển giáo dục đào tạo trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá và nhiệm vụ đến năm 2000, Hà Nội.
6. Trần Lâm Biên. Trang Trí Mỹ thuật của người Việt Nam, Nxb văn hoá dân tộc, tạp chí văn hoá nghệ thuật, Hà Nội – 2001.
7. Ban chấp hành Trung Ương Đảng Cộng sản Việt Nam (1998), Nghị quyết Trung Ương V khoá VIII về xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, Hà Nội.
8. Đại Việt Sử kí toàn thư – tập 4, Nxb khxh, Hà Nội (1968), trang 127 – 128
9. Đại Việt Thông sử – Lê Quý Đôn
10. Đại Nam nhất thống chí
11. Đại cương sử lược Việt Nam tập 3, Nxb giáo dục (1/2006), trang 108.
12. Địa chí Hải Phòng, Hội đồng lịch sử thành phố Hải Phòng 1999.
13. Hải Phòng phong vật chí.
14. Việt Sử thống giám cương mục

15. Trần Trọng Kim, Việt Nam sử lược, trang 17.
16. PGS.TS. Lê Hồng Lý (chủ biên) (2009), Giáo trình Quản lý di sản văn hoá với phát triển du lịch, Nxb. Đại học quốc gia, Hà Nội.
17. Sách viết tay Lê triều Hưng quốc công nghiệp.
18. Luật di sản văn hoá và văn bản hướng dẫn thực thi (2003), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
19. Luật du lịch Việt Nam (2005), Quốc hội nước Cộng xã hội chủ nghĩa Việt Nam, có hiệu lực từ ngày 01 tháng 01 năm 2006.

Một số website:

1. <http://www.google.com.vn>
2. <http://www.hannom.org.vn>
3. <http://www.mactrieu.vn>
4. <http://www.mactoc.com>
5. <http://www.vanhien.vn>
6. <http://www.vietnamtourism.com>
7. <http://www.huyenkienthuy.gov.vn>